

We know
books

GEORGE COȘBUC

Fire de tort

*Ediție îngrijită, tabel cronologic și note de
Gabriela Gîrmacea*

București, 2024

Cuprins

Din viață	13
1. Mama	14
2. Lupta vieții	16
3. Ștefăniță-Vodă	17
4. Sub patrafir	20
5. Scara	23
6. Bradul	25
7. Unul ca o sută	26
8. Noi vrem pământ!	27
9. Hafis	30
10. Voichița lui Ștefan	32
11. Doina	35
12. La Paști	39
13. Seara	41
14. Minciuna creștinilor	43
15. În miezul verii	46
16. Iarna pe uliță	49
17. Flăcări potolite	53
18. Cântec	59
19. Din copilărie	60
20. Ispita	63
21. Vântoasele	66
22. Dragoste învrăjbită	70
23. Fata mamei	80
24. Prutul	82
25. Decebal către popor	85
26. Fragment	87
27. Pe deal	88
28. Corbul	94
29. Baladă	96
30. Din adâncimi	98
31. Nebunul	99
32. Roata morii	102

Din poveste	105
33. Legenda rândunelei	106
34. Ideal	109
35. Ștrengarul văilor	116
36. Cuscri	118
37. O noapte pe Caraiman	121
38. Muntele Rătezat	123
39. Șarpele-n inimă	126
40. Concertul primăverii	128
41. Floarea-soarelui și macul	130
42. În șanțuri	133
43. O poveste veselă	135
44. Bordei sărac	139
45. Umbră	141
46. Prin Mehadia	142
47. Dintr-o poveste	144
48. În muzeu	145
49. Furtuna primăverii	148
50. Pomul Crăciunului	149
51. Groparul	150
52. Drumul iubirii	153
53. Tricolorul	155
54. Isus la împăratul	156
55. Colindătorii	158
56. Cetatea Neamțului	160
57. Psalm	167
58. Voci din public	168
59. Povestește scutul	170

Mama²

În vaduri ape repezi curg
    Și vuiet dau în cale,
Iar plopi în umedul amurg
    Doinesc eterna jale.
Pe malul apei se-mpletesc
    Cărări ce duc la moară
Acolo, mamă, te zăresc
    Pe tine-ntr-o căscioară.

Tu torci. Pe vatra veche ard,
    Pocnind din vreme-n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr-un gard,
    Iar flacăra lor geme:
Clipește-abia din când în când
    Cu stingerea-n bătaie,
Lumini cu umbre-amestecând
    Prin colțuri de odaie.

Cu tine două fete stau
    Și torc în rând cu tine;
Sunt încă mici și tată n-au
    Și George nu mai vine.
Un basm cu pajuri și cu zmei
    Începe-acum o fată,
Tu taci și-ascuți povestea ei
    Și stai îngândurată.

Și firul tău se rupe des,
    Căci gânduri te frământă.
Spui șoapte fără de-nțeles,
    Și ochii tăi stau țântă.
Scapi fusul jos; nimic nu zici
    Când fusul se desfiră...
Te uiți la el și nu-l ridici,
    Și fetele se miră.

---

² Publicată în *Vatra*, nr. 2, 1894.

...O, nu! Nu-i drept să te-ndoiești!

La geam tu sari deodată,
Prin noapte-afară lung privești –
„– Ce vezi?” întreb-o fată.

„– Nimic... Mi s-a părut așa!”
Și jalea te răpune,
Și fiecare vorbă-a ta
E plâns de-gropăciune.

Într-un târziu, neridicând
De jos a ta privire:
„– Eu simt că voi muri-n curând,
Că nu-mi mai sunt în fire...
Mai știi și eu la ce gândeam?
Aveți și voi un frate...
Mi s-a părut c-aud la geam
Cu degetul cum bate.

Dar n-a fost el!... Să-l văd venind,
Aș mai trăi o viață.
E dus și voi muri dorind
Să-l văd o dată-n față.
Așa vrea poate Dumnezeu,
Așa mi-e datul sorții,
Să n-am eu pe băiatul meu
La cap, în ceasul morții!”

Afară-i vânt și e-nnorat,
Și noaptea e târzie;
Copilele ți s-au culcat –
Tu, inimă pustie,
Stai tot la vatră-ncet plângând:
„E dus și nu mai vine!”
Ș-adormi târziu cu mine-n gând
Ca să visezi de mine!

Lupta vieții³

Gazel

Copiii nu-nțeleg ce vor:
A plânge-i cuminția lor.

Dar lucrul cel mai laș în lume
E un bărbat tânguitor.

Nimic nu-i mai de răs ca plânsul
În ochii unui luptător.

O luptă-i viața; deci te luptă
Cu dragoste de ea, cu dor.

Pe seama cui? Ești un nemernic
Când n-ai un țel hotărâtor.

Tu ai pe-ai tăi! De n-ai pe nimeni,
Te lupti pe seama tuturor.

E tragedie-nălțătoare
Când, biruiți, oștenii mor,

Dar sunt eroi de epopee
Când brațul li-e biruitor.

Comediant e cel ce plânge,
Și-i un neom, că-i dezertor.

Oricare-ar fi sfârșitul luptei,
Să stai luptând, căci ești dator.

Trăiesc acei ce vreau să lupte;
Iar cei fricoși se plâng și mor.

De-i vezi murind, să-i lași să moară,
Căci moartea e menirea lor.

---

³ Publicată în *Vatra*, nr. 6, 1894.

Ștefăniță-Vodă⁴

Cu grabnicele sărituri
A sprintenei lăcuste
Apare-un cal, la cotituri.
Nechezul înspumatei guri
Speria tăcerea din păduri
Și pacea văii-nguste.

În gura văii, lângă pod,
Boierii stau cu frică;
Ei par o gloată de norod,
Pe cai pitici și plini de glod –
În scări temutul voievod
Cu hohot se ridică.

Strângea de frâu și tremura:
Iar calul, ud de cale,
Pământu-n loc îl frământa
Și spuma alb-o mărita
Cu sânge roș ce picura
Din strânsele zăbale.

„— Când vrei să-i afli, nu-i aduni!
Boieri, nu vi-e rușine?
Vă văd așa de-atâtea luni,
N-aveți acasă cai mai buni?
Ori cum? Boieri, sunteți nebuni?
Vă bateți joc de mine?”

„— E grea ocară ce ne-o faci”,
Spătarul îi răspunde.
„— Dar țara-i suptă de haraci,

⁴ Apariție: *Vatra*, nr. 5, 1894.

De greci nebuni și de cazaci;
Săracă țara, noi săraci,
Și cai voinici, de unde?”

„— N-ai bani de-un cal? Ia calul meu!”
Boierii-n tremurare
Dau slujbe-n gând lui Dumnezeu,
Spătarul suflă des și greu,
Se pipăie la cap mereu
Să vadă de-l mai are.

„— Măria Ta, vorbim și noi.”
„— Ei, las-o încurcată!
Vă văd așa de ruți și goi
De latră câinii după voi!
Sunteți boieri, ori marțafoi?
Spătare, hai odată!”

Și vodă sare jos din șea,
De frâu, fugaru-și ține.
Spătaru-ngălbenit privea,
Vedea ce e și nu vedea,
Spătarul asta n-o credea –
Spătaru-n urmă vine.

„— Așa, jupâne, ești cinstit,
Și-al tău să fie darul.
Dar frâul nu! Mi l-am oprit” –
Și vodă frâul l-a smuncit
Și-apoi cu frâul a lovit
Ponciș⁵ în ochi fugarul.

Cu ochii-nchiși și fulgerat
De spaima loviturii,

⁵ Sașiu.

Se-nalță roibu-nviforot,
S-azvârle-n lături și, turbat,
Ia câmpu-n goană, îndreptat
Spre râpele pădurii.

Se duce-orbiș, fără stăpân,
Cu vuiet ca furtuna.
Boierii-ncremeniți rămân –
Iar coama calului păgân
Cu barba bietului bătrân
S-amestecă, sunt una.

„— Boieri! Mai ziceți-mi apoi,
Că vodă nu v-ajută!
Sunteți săraci, flămânzi și goi;
Dar fiecărui dintre voi
Eu am să-i dau un cal de soi,
Că-n grajd mai am o sută!”

Sub patrafir⁶

Părinte, eu mă-nec din piept
 Și n-am puteri de vorbă multă;
 Cât voi putea vorbi m-ascultă
 Să-ți spun în grabă tot și drept.
 Aș vrea să-ncep cu fapte bune,
 Dar n-am făcut, ori le-am uitat
 Și raiu-n cap puțin mi-a stat.
 Și-am fost și prost la numărât –
 Și n-am ce spune.

N-aveam nici vreme. Tata-i mort
 Și mama-i cu copiii, sărmana.
 Ei de la mine-așteaptă hrana,
 Și grija numai eu le-o port.
 De-acum ei singuri să și-o poarte!
 Mi-e milă de durerea lor,
 De ei mi-e jale, nu că mor.
 Dar cum e scris că sunt dator
 Și eu c-o moarte.

Eu mă cunosc; sunt păcătos,
 Că prea am dus-o-n răs și-n glume...
 Prea drag mi-a fost să fiu în lume,
 Și-am prea iubit ce-a fost frumos!
 Pe lângă vin, voinicii roată,
 Și chiote pe deal în zori,
 Și ziua luncile cu flori,
 Și hora noaptea-n șezători,
 Și viața toată!

Și mi-a plăcut în jurul meu
 Să văd flăcăi pe bățatură
 Și cobza cu isonu-n gură

---

⁶ Apariție: *Vatra*, nr. 6, 1895.

Să-mi zornăie zorind mereu.
Să văd cum se cotesc șirete
Pe-ascuns nevestele, și-aprins
Se simt de peste brâu cuprins
Trupșorul cel subțire-ncins
Al unei fete.

Păgân sunt parcă, nu creștin!
Bisericos n-am fost, părinte,
Dar rar, când mi-am adus aminte,
M-am dus și eu ca să mă-nchin.
Eu am pe Dumnezeu în mine:
Mereu îl simt și-l văd mereu –
Gândesc așa! Mai știi și eu!
Dar, taică, las' că Dumnezeu
Va ști mai bine.

N-am dat în viață nimănu
Prilej să-mi poarte dușmănie,
Eu n-am putut să țin mânie
Că n-am avut, părinte, cui,
Măcar mi-au tot făcut-o unii!
Și n-am fost slab și nici fricos:
Pe opt ții dau grămadă jos –
Dar m-am ferit să-mi fac ponos
Cu toți nebunii.

O dată numai... P-un flăcău
L-am dat de ziduri, pentr-o fată.
A doua zi a prins deodată
La plug în deal să-mi pară rău,
Și nici la boi n-am dat mâncare
Și-n brazdă plugul l-am lăsat
Și ca nebun am alergat
Pe dealuri, pe flăcău să-l cat
Să-i cer iertare.

